

DE ORDE VAN HET GULDEN VLIES.

***

Reeds Clovis, de bekende koning der Franken die tot het Christendom overging, gevoelde behoefte aan een middel om zijn onderdanen te beloonen en aan zich te verbinden. Hij was een der eersten die een ridderorde instelde nl. de orde der Sancta Ampulla. Karel Martel, die een paar eeuwen later leefde, volgde dat voorbeeld en er zouden heel wat bladzijden te vullen zijn met een opgave van al de ridderorden die thans door Oostersche en Westersche, door wereldlijke en . . . . door Kerkelijke vorsten worden verleend.

Tot de oudste Nederlandsche orden behoort die van St. Jacob, omstreeks 1290 ingesteld door „der keerlen God,” Graaf Floris V, en ten tijde van den Opstand tegen Spanje waren onderscheidene aanzienlijke Nederlandsche edelen, ridders van het Gulden Vlies. Over de orde van het Gulden Vlies willen we onze lezers een en ander mededeelen. Ter gelegenheid van de opening der haven van Brugge nl. heeft men in die stad, een tentoonstelling georganiseerd betrekking hebbende op deze beroemde ridderorde.

Voor die tentoonstelling, die van 15 Juni tot 15 September zal duren, werden

uit Spanje, inzonderheid uit de Koninklijke bezittingen, en uit die van den hertog van Alva allerlei kostbare voorwerpen, die historische waarde hebben, in bruikleen afgestaan en naar Brugge gezonden. Als men weet dat deze voorwerpen werden verzekerd tegen een waarde van 3 millioen gulden, dan kan men zich van de wezenlijke waarde wel eenig begrip vormen.

De instelling, bij Koninklijk Besluit, van een uitvoerend Nederlandsch comité, waarvan Zijne Hoogheid Prins Hendrik het beschermheerschap heeft aanvaard, bewijst dat onze Regeering het hare wou bijdragen om de belangrijkheid dezer tentoonstelling te verhoogen.

Van het Gulden Vlies is reeds sprake in de oudste geschiedbeschrijving, waarin mythe en sage en historie nog niet scherp van elkander werden onderscheiden, waarheid en verbeelding tot onherkenbaar wordens toe dooreenloopen.

Op last van het Orakel te Delphi, moest Athamas, koning van Thebe, een der zeven staten van het oude Griekenland, zijn zoon Phryxus, benevens zijne dochter Helle offeren aan

de goden. Athamas zou, hoe noode ook, stellig dien last hebben uitgevoerd, zoo niet hun overleden moeder Nephele hare beide kinderen in bescherming had genomen. Om ze te onttrekken aan het wreede lot, dat hen was beschoren, gaf ze hen een ram met een gouden vacht, en daarbij den raad op dien ram over zee naar Klein-Azië te vluchten. Helaas, Helle viel van den ram af en verdrong in de zee, die thans nog in Hellespont (Pont = zee) den naam der Thebaansche Koningsdochter bewaart.

Intusschen bereikte Phryxus behouden het op de kust van Klein-Azië gelegen landschap Colchis en wijdde uit dankbaarheid voor zijn behoud, de gouden vacht, later het „Gulden Vlies” genoemd, aan den God, die in den Tempel te Colchis woonde. Om te beletten, dat de kostbare schat werd geroofd door de velen, wier begeerte er door was opgewekt, moest een vuurspuwende draak dien bewaken. Door list en met behulp van Medéa, wist Jason, een Koninklijke Prins uit Thessalië, het Vlies machtig te worden. Zijn wederwaardigheden zijn uitvoerig beschreven in het bekende verhaal van den tocht der Argonauten.

Plutarchus reeds zocht naar den achtergrond van de mythe en kwam tot de slotsom dat men bij het Gulden Vlies heeft te denken aan de goudmijnen in het landschap Colchis, waar Jason door zijn broeder, Koning Pelias van Thessalië, werd heengezonden teneinde ze uit te graven. Anderen meenen dat de bewoners van Colchis door middel van schapenvachten het goudzand verzamelden uit de rivier, die er door stroomde.

Het zou niet moeilijk zijn na te gaan hoe Philips de Goede er toe kwam bij het instellen van een ridderorde het „Gulden Vlies” tot embleem te kiezen. De ridderlijke daden van Jason

leveren daartoe overvloedig stof en het verhaal van den haarlok van de schoonste zijner minnaressen behoeven we er niet eens bij te halen.

't Was in 1430 dat hij, bij gelegenheid van zijn derde huwelijk, met Isabella van Portugal, te Brugge deze ridderorde stichtte ter eere van de H. Maagd en van den Apostel Andreas, met het welomschreven doel het Christelijk geloof uit te breiden en de door de Turken veroverde landen te herwinnen. In het begin waren er slechts 25 ridders van het Gulden Vlies, behalve den hertog zelf. Naderhand vermeerderde

PHILIPS DE GOEDE.

Filips zelf het aantal tot 30, terwijl Karel V het op 51 bracht. Het teeken der waardigheid als ridder van het

Gulden Vlies, is een keten van zuiver goud, waarvan de schakels vuursteen en staal voorstellen en waaraan een

die daarop in zijn ordegewaad is afgebeeld.

Voor al Karel V heeft deze orde tot hoog aanzien gebracht. Niemand werd er mede vereerd, of hij moest van hoog aanzienlijke geboorte zijn en zich bij uitstek verdienstelijk gemaakt hebben jegens het huis van Oostenrijk. In 1721 verhief Keizer Karel VI 22 personen tot ridders van 't Gulden Vlies en hield op den middag van den eersten Paaschdag, in datzelfde jaar te Weenen het eerste Kapittel. Bij deze gelegenheid werden er nieuwe orde-regelen vastgesteld, en een nieuw ordegewaad voorgeschreven. De orde telde toen, behalve den Keizer als grootmeester, 43 ridders, benevens een griffier en een schatbewaarder.

Dat er tegenwoordig zoowel een Spaansche als een Oostenrijksche „Orde van het Gulden Vlies” bestaat zal stellig niemand verwonderen.

A. L. G.

Portret van PHILIPS DE SCHOONE, in 't gewaad van Grootmeester der Orde van 't Gulden Vlies.

gouden lam of een vlies hangt met het opschrift: Pretium non vile laboris. Eerst waren de ridders verplicht den keten elken dag om te hebben. Karel V echter vergunde hen het vlies aan een rood lint te dragen en den kostbaren keten alleen bij hooge feesten en plechtige gelegenheden. Bij den dood van een ridder waren zijn nabestaanden verplicht de ridderorde terug te zenden aan den Grootmeester. Van het oorspronkelijke gewaad der Vliesridders kan men zich een voorstelling vormen door ons plaatje van Filips den Schoone,

De dagbladen zijn eene macht geworden. Tegenover die macht moet men 't zich gedurig afvragen:

„Welke houding neem ik als burger en christen tegenover hen aan? Put ik uit een zuivere bron? Dient, wat ik lees, er toe mij vaster en reiner te maken in hetgeen ik als het rechte en goede heb leeren kennen? Of verwacht het mijne begrippen over recht en onrecht, vervult het mijn hoofd en mijn hart met schadelijke dingen en denkbeelden, inplaats van met goede?”

Meer dan ooit wordt het bij de keuze onzer lectuur noodzakelijk zich te houden aan 't woord des Apostels: „Onderzoekt alle dingen en behoudt het goede.”

BLADVULLING.